

LISTA ODGOVORNI ZA OBČINO IDRİJA

Idrija, 29. 06. 2026

OBČINA IDRİJA

Župan Tomaž Vencelj

Občinski svet

**Mestni trg 1
5280 Idrija**

ZADEVA: PREDLOG ZA VZPOSTAVITEV SKUPNEGA UPRAVLJANJA IN RAZVOJNEGA MODELA ZA OBMOČJE RAK

Spoštovani župan, Tomaž Vencelj!

Davorin Lampe, občinski svetnik in vodja svetniške skupine Lista Odgovorni za Občino Idrija prosim za uvrstitev predloga za VZPOSTAVITEV SKUPNEGA UPRAVLJANJA IN RAZVOJNEGA MODELA za območje RAK na dnevni red prihodnje seje Občinskega sveta Občine Idrija z namenom, da se upravljanje območja Rak realizira čim prej v optimalni organizacijski obliki.

V kolikor je potrebna dopolnitev gradiva, prosim za pisno napotitev.

Prilagam v celoti pripravljeno gradivo.

Davorin Lampe,
vodja svetniške skupine

Priloge:

- Gradivo za obravnavo
- Dopis CENG-a z dne 20.05.2026

LISTA ODGOVORNI ZA OBČINO IDRİJA

Idrija, 29. 06. 2026

OBČINSKI SVET OBČINE IDRİJA
Mestni trg 1
5280 Idrija

ZADEVA: VZPOSTAVITEV SKUPNEGA UPRAVLJANJA IN RAZVOJNEGA MODELA ZA OBMOČJE RAK

Predlagatelj:
Davorin Lampe,
vodja svetniške skupine Lista Odgovorni za Občino Idrija

Gradivo pripravili:
Špela Peršl Mlakar, Vesna Fašink in Davorin Lampe

Poročevalka:
Špela Peršl Mlakar

Pristojno delovno telo:
Odbor za družbene dejavnosti
Odbor za gospodarske javne službe

Predlagamo, da Občinski svet Občine Idrija sprejme naslednje sklepe:

1. Občinski svet Občine Idrija prepozna območje Rak kot pomembno dediščinsko, turistično in javno infrastrukturo strateškega pomena za razvoj občine.
2. Občinski svet Občine Idrija predlaga, da Občina Idrija v sodelovanju z Zavodom za turizem Idrija organizira usklajevalni sestanek ključnih institucij in organizacij, povezanih z območjem Rak v roku dveh mesecev po sprejetju tega sklepa.
3. Na usklajevalni sestanek **Občina Idrija** povabi:
Zavod za turizem Idrija,
Soške elektrarne Nova Gorica d.o.o.,
Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija,

LISTA ODGOVORNI ZA OBČINO IDRİJA

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije,
Zavod za gozdove
ter druge, za upravljanje pomembne institucije in organizacije iz občine in od zunaj.

4. Namen sestanka je:
  - pregled trenutnega stanja območja,
  - opredelitev ključnih problemov in odgovornosti,
  - preučitev možnosti skupnega upravljanja,
  - priprava razvojnih izhodišč,
  - ter preučitev možnosti kandidiranja na državnih in evropskih razpisih za obnovo, revitalizacijo in razvoj območja.
5. Občinska uprava Občine Idrija pripravi predlog sporazuma o sodelovanju med ključnimi institucijami in organizacijami, ki bi omogočil učinkovitejše upravljanje, koordinacijo projektov in prijavo na razpise vezano na območje Rak.

Obrazložitev predlaganih sklepov:

Pravna podlaga:

Pravna podlaga za sprejem predlaganih sklepov je 21.člen Zakona o lokalni samoupravi in 23.člen Statuta Občine Idrija.

RAZLOGI ZA SPREJEM SKLEPOV Z OCENO STANJA IN ZASLEDOVANJE STANDARDA SKRBNEGA GOSPODARJA

Spoštovani župan, spoštovane svetnice in svetniki, pred vami je pobuda IZPELJANA SKOZI PET SKLEPOV, ki izhaja iz skrbi občanov za eno najpomembnejših območij naše občine – območje Rak. Rake niso zgolj vodni kanal ali sprehajalna pot. So del zgodovine Idrije, del naše identitete, del UNESCO zgodbe in ena najbolj prepoznavnih turističnih ter rekreacijskih točk v mestu. So prostor, ki ga občani uporabljamo vsak dan in ki ga z veseljem predstavljamo obiskovalcem.

Žal pa je stanje na terenu vse slabše. Opazne so poškodbe infrastrukture, dotrajane so ograje, poškodovani so deli korita in pohodnih poti, pomanjkljivo je vzdrževanje. Poleg estetskega vidika se vse bolj odpirajo tudi vprašanja varnosti, odgovornosti in dolgoročnega ohranjanja tega prostora.

Pri tem ne gre za iskanje krivca. Eden ključnih razlogov za nastalo stanje je dejstvo, da je upravljanje območja **razdrobljeno med več lastnikov, upravljavcev in institucij**. Posledično ni enotnega pristopa k razvoju, vzdrževanju in pridobivanju finančnih sredstev.

Prav zato predlagamo, da občinski svet prepozna območje Rak kot strateško pomembno dediščinsko, turistično in javno infrastrukturo ter podpre začetek dialoga med vsemi ključnimi institucijami.

Naš predlog ne predvideva prenosa lastništva, ustanavljanja novih institucij ali dodatnih finančnih bremen za občino. Predlagamo predvsem prvi korak – da se za isto mizo usedejo vsi pomembni partnerji, pregledajo stanje, proučijo možnosti sodelovanja in poiščejo skupne upravljalske in razvojne rešitve ter jih konkretizirajo. Čim prej.

Verjamemo, da ima območje Rak velik potencial. Ne samo za ohranjanje dediščine, ampak tudi za razvoj trajnostnega turizma, pridobivanje evropskih sredstev in izboljšanje kakovosti življenja občanov.

LISTA ODGOVORNI ZA OBČINO IDRİJA

Vprašanje ni več, ali so Rake pomembne za Idrijo. To že vemo. Vprašanje je, ali bomo kot skupnost pravočasno ukrepali in poskrbeli, da bo ta prostor ohranjen tudi za prihodnje generacije.

Zato predlagamo sprejetje predlaganih sklepov, saj mora biti skrb za Rake skupen projekt vseh deležnikov v lokalni samoupravi. Poleg tega obravnava na občinskem svetu konkretno doprinese k realnosti realizacije pri županu in občinski upravi. Izkušnje kažejo, da obratna pot nima dobrih obetov (najmanj zaradi prepočasnosti in neučinkovitosti).

Naravoslovna pot ob Rakah v Idriji predstavlja enega najpomembnejših javnih, turističnih in dediščinskih prostorov v občini. Območje je pomemben del identitete mesta, vključeno v turistično promocijo Idrije ter neposredno povezano z dediščino rudnika živega srebra in UNESCO zgodbo mesta.

Kljub izjemnemu pomenu območja pa se v zadnjih letih kažejo številni problemi:

- pomanjkljivo in neuskklajeno vzdrževanje,
- počasno odzivanje na poškodbe infrastrukture,
- nejasna razdelitev odgovornosti,
- oteženo načrtovanje razvoja,
- ter omejene možnosti kandidiranja na državnih in evropskih razpisih zaradi razdrobljenega lastništva in upravljanja.

Poseben problem predstavlja dejstvo, da je vodni kanal v lasti družbe Soške elektrarne Nova Gorica, medtem ko so posamezni deli poti in javnih površin v upravljanju oziroma lasti različnih subjektov. Posledično območje nima enotnega upravljavca, ki bi lahko sistemsko skrbel za razvoj, koordinacijo, prijavo projektov in dolgoročno ohranjanje območja.

Ob tem je treba poudariti, da območje Rak danes ni več zgolj infrastrukturni objekt, temveč pomemben del turistične, kulturne in javne infrastrukture Idrije. Njegovo stanje neposredno vpliva na podobo mesta, kakovost turistične ponudbe, doživljanje UNESCO dediščine ter kakovost javnega prostora za občane in obiskovalce.

Vir: <https://www.delo.si/lokalno/primorska-in-notranjska/ena-od-najlepsih-turisticnih-tock-se-kar-caka-na-sanacijo>

Geopark Idrija opisuje Rake kot: "edino idrijsko pot za lagoden ravninski sprehod" ter eno ključnih naravoslovnih poti v mestu"

Vir: <https://www.geopark-idrija.si/dozivetja/pohodne-in-kolesarske-poti/2-naravoslovna-ucna-pot-ob-rakah-po-poti-idrijskih-naravoslovcev/?utm>

Občina Idrija sama v objavi zapiše, da: "Ob Rakah vodi urejena pot, ki danes domačinom nudi odlično možnost rekreacije v naravi, privablja pa tudi obiskovalce. Ob vstopu na Rake in hkrati v Krajinski park Zgornja Idrija najdemo še Kamšt, Scopolijev vrt in Jožefov jašek (ki so že same po sebi zanimivosti, vredne svoje predstavitve). Sprehajalna (za domačine pa bi lahko rekli tudi tekaška) pot poteka po prijetni gozdni senci do jezua pri Kobili"

Vir: <https://www.idrija.si/objava/739722?utm>

Občini Idrija predlagamo, da skupaj s ključnimi deležniki pristopi k oblikovanju skupnega modela upravljanja območja Rak.

Možni modeli reševanja problematike

Predlagamo, da Občina Idrija skupaj z deležniki prouči več možnih modelov dolgoročnega upravljanja in razvoja območja Rak, pri čemer se kot ena izmed najbolj smiselnih možnosti kaže vzpostavitev **projektne partnerstva** med:

- Občino Idrija,
- Zavodom za turizem Idrija,

LISTA ODGOVORNI ZA OBČINO IDRİJA

- družbo Soške elektrarne Nova Gorica,
- Centrom za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija,
- ter drugimi povezanimi institucijami (Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Zavod za gozdove Slovenija...)

V okviru takšnega partnerstva bi posamezni deležniki ohranili svoje pristojnosti in lastništvo, hkrati pa bi bilo mogoče:

- učinkoviteje koordinirati vzdrževanje območja,
- pripravljati skupne razvojne projekte,
- kandidirati na državnih in evropskih razpisih,
- izboljšati upravljanje turistične in dediščinske infrastrukture,
- ter oblikovati dolgoročni načrt razvoja in revitalizacije območja Rak.

Kot možna rešitev se predlaga tudi preučitev možnosti, da bi Zavod za turizem Idrija prevzel koordinacijsko oziroma projektno vlogo pri razvoju območja, predvsem na področju:

- priprave projektov,
- promocije,
- interpretacije dediščine,
- povezovanja deležnikov,
- ter pridobivanja zunanjih virov financiranja.

Predlagani model ne pomeni prenosa lastništva infrastrukture, temveč predvsem vzpostavitev bolj usklajenega in razvojno naravnane sistema sodelovanja med deležniki.

Predlagamo tudi preučitev možnosti, da se območje Rak oziroma posamezni deli zaradi izjemnega zgodovinskega, tehniškega, krajinskega in identitetnega pomena za Idrijo ovrednotijo z vidika morebitne razglasitve za kulturni spomenik lokalnega pomena.

Namen tega bi bil predvsem:

- dolgoročno ohranjanje območja,
- krepitev njegove dediščinske zaščite,
- izboljšanje možnosti pridobivanja zunanjih virov financiranja,
- ter vzpostavitev bolj sistematičnega pristopa k upravljanju in razvoju območja.

Predlagani model sodelovanja ni nekaj neobičajnega ali neizvedljivega, saj podobna partnerstva v Sloveniji že obstajajo na področju upravljanja kulturne in industrijske dediščine, razvoja trajnostnega turizma ter revitalizacije pomembnih javnih in dediščinskih območij. Takšni modeli sodelovanja omogočajo učinkovitejše povezovanje institucij, lažje pridobivanje zunanjih virov financiranja ter bolj dolgoročen in usklajen razvoj območij z večjim javnim pomenom (konzorcij = skupina samostojnih partnerjev, ki združijo moči z a skupen projekt ali cilj).

Družba Soške elektrarne Nova Gorica so z dopisom KS Mesto Idrija z dne 20.05.2026 že seznanile s pripravljenostjo prispevati svoj delež pri sanaciji vodnega kanala.

Kot primer dobre prakse velja izpostaviti razvojne pristope, ki jih pri preobrazbi nekdanjih industrijskih območij uporabljajo tudi druga evropska mesta. Med ključnimi usmeritvami se poudarja predvsem:

- povezovanje kulturne dediščine z novimi turističnimi vsebinami in produkti,
- priprava načrtov za prilagojeno ponovno uporabo industrijske dediščine,
- razvoj trajnostnih in zelenih ureditev območij,
- vključevanje lokalne skupnosti in različnih institucij v pripravo razvojnih projektov,

LISTA ODGOVORNI ZA OBČINO IDRİJA

- ter strateško pridobivanje evropskih sredstev za trajnostni razvoj in revitalizacijo prostora.

Posebej pomembno je tudi povezovanje med mesti in izmenjava dobrih praks, saj takšno sodelovanje omogoča neposreden vpogled v uspešne modele urbanega razvoja, upravljanja dediščine in trajnostne revitalizacije območij. Izkušnje drugih okolij lahko predstavljajo pomembno osnovo za pripravo konkretnih rešitev, prilagojenih lokalnemu prostoru, hkrati pa spodbujajo nova partnerstva in možnosti prihodnjega sodelovanja.

Več informacij: <https://www.urban-initiative.eu/capacity-building/city2city/exchanging-experience-culture-and-sustainable-tourism-between-cities/about-projects>

Financiranje in razvojne možnosti

Sprejetje predlaganih sklepov ne terja posebnih obremenitev proračuna. Eden ključnih razlogov za vzpostavitev skupnega modela upravljanja je tudi bistveno lažje pridobivanje zunanjih virov financiranja. Učinki na proračun so kvečjemu pozitivni.

Trenutna razdrobljenost lastništva in odgovornosti otežuje prijavo na številne državne in evropske razpise, saj območje nima enotnega razvojnega koncepta, nosilca projektov in dolgoročne strategije upravljanja.

S sodelovanjem občine, Zavoda za turizem Idrija, upravljavcev dediščine in drugih deležnikov bi bilo mogoče pripravljati projekte za:

- obnovo in sanacijo infrastrukture,
- razvoj trajnostnega turizma,
- revitalizacijo javnega prostora,
- interpretacijo tehniške in kulturne dediščine,
- ureditev zelenih in rekreacijskih površin,
- izboljšanje dostopnosti in varnosti območja,
- digitalne in interaktivne turistične vsebine,
- ter razvoj skupnih promocijskih in izobraževalnih programov.

Območje Rak ima zaradi svoje dediščinske, turistične in krajinske vrednosti potencial za kandidiranje na različnih državnih in evropskih razpisih s področja:

- kulturne dediščine,
- trajnostnega turizma,
- zelene infrastrukture,
- regionalnega razvoja,
- podnebne odpornosti,
- ter čezmejnega sodelovanja.

Takšen pristop bi omogočil, da breme razvoja in obnove območja ne bi bilo izključno na enem lastniku ali instituciji, temveč bi se sredstva pridobila tudi iz zunanjih virov financiranja.

Načela PREDLAGANEGA MODELA UPRAVLJANJA IN RAZVOJA:

načelo transparentnosti, načelo trajnosti, načelo učinkovitosti, skupaj pa dvig standarda skrbnosti dobrega gospodarja.

Zaključek

Območje Rak predstavlja enega najbolj prepoznavnih prostorov Idrije, ima velik pomen za same prebivalce občine in ima velik potencial za razvoj trajnostnega turizma, interpretacije dediščine ter kakovostnega javnega prostora za občane in obiskovalce.

LISTA ODGOVORNI ZA OBČINO IDRİJA

Za dolgoročno ohranjanje in razvoj območja pa bo potrebno preseči trenutno razdrobljenost upravljanja ter vzpostaviti bolj usklajen, razvojno naravnan in trajnosten model sodelovanja med vsemi ključnimi deležniki.

Ob tem je treba opozoriti tudi na vse slabše stanje posameznih delov infrastrukture. Na več mestih so ograje dotrajane in potencialno nevarne za obiskovalce, opazne pa so tudi poškodbe in nagibanje posameznih delov betonskega korita. Pohodne površine so poškodovane. Nadaljnje odlašanje z ustreznim ukrepanjem lahko vodi v še večjo materialno škodo, dodatno poslabšanje stanja območja ter povečevanje varnostnih tveganj in morebitne odškodninske odgovornosti.

Rake danes predstavljajo eno najbolj prepoznavnih podob Idrije v turističnih promocijah in na spletnih predstavitev mesta. Prav zato je pomembno, da podoba območja v realnosti sledi podobi, ki jo občina predstavlja javnosti in obiskovalcem. Dolgoročno namreč ni vprašanje le, kako obiskovalce privabiti v Idrijo, temveč tudi, kakšen vtis območje pusti ter ali se bodo obiskovalci v mesto želeli ponovno vrniti.

V Idriji, 29. 06.2026

Predlagatelj:
Lista Odgovorni za Občino Idrija
Davorin Lampe, vodja svetniške skupine